

การประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
THE NEEDS ASSESSMENT TO KNOWLEDGE MANAGEMENT FOR TEACHER
IN UDONTHANI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3

เกริกเกียรติ นรินทร^{1*} และ พิมพ์พร จารุจิตร²
Tossapol Nuanchaidee^{1*} and Pimporn Charuchit²

สังกัด (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี)^{1,2}

*Corresponding author. E-mail: id_kuna@windowslive.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 331 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ Stratified Random Sampling แล้วสุ่มข้าราชการครูอย่างง่าย Simple Random Sampling เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูล หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความต้องการจำเป็น PNI และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าความต้องการจำเป็นโดยรวมอยู่ระหว่าง 0.16 – 0.30 เรียงลำดับความต้องการจำเป็น ลำดับที่ 1 คือ การประมวลองค์ความรู้ ลำดับที่ 2 คือ การเรียนรู้ ลำดับที่ 3 คือการเข้าถึงองค์ความรู้ ลำดับที่ 4 คือ การกำหนดองค์ความรู้ ลำดับที่ 5 คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลำดับที่ 6 คือ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ และลำดับที่ 7 คือ การรวบรวมองค์ความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

คำสำคัญ : การประเมินความต้องการจำเป็น การจัดการความรู้

Abstract

The objectives of this research were to study the current and desirable conditions in knowledge management for government teachers under the Udon Thani Primary Educational Service Area Office 3 Udon Thani Primary Educational Service Area, District 3, consisted of 331 people by randomly stratified by school size. small school medium school and large schools Stratified Random Sampling, then a simple random sampling of civil servant teachers Simple Random Sampling The tool used is a 5-level estimation scale questionnaire with a confidence of 0.96. Data were analyzed for percentage, mean, essential needs, PNI and standard deviation

The findings were as follows: The overall present condition was at a moderate level and the overall desirable condition was at a high level. Overall necessity needs were between 0.16 – 0.30

2) Knowledge Management Guidelines for Government Teachers under the Udon Thani Primary Education Service Area Office, District 3, Knowledge Determination. knowledge gathering systematization of knowledge knowledge processing access to knowledge exchanging learning, learning 3) evaluating guidelines in terms of suitability possibility side and the benefit Overall, it was at the highest level in all aspects.

Keywords: Evaluation of Need Assessment, Knowledge Management

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 มีช่วงระยะเวลาระหว่าง ค.ศ. 2001 – ค.ศ. 2100 หรือ พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2643 ซึ่งเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่มีการเปลี่ยนแปลง และเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีเชื่อมต่อข้อมูลต่าง ๆ ของทุกภูมิภาคและทั่วโลกเข้าด้วยกัน ทั้งข้อมูลทางเศรษฐกิจ และการลงทุน ความมั่นคงทางการเมืองการปกครอง ความมั่นคงทาง อาหารและพลังงาน ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลงทรัพยากรธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและสังคม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษาทั้งสิ้น ดังนั้น การจัดการศึกษาทั่วโลกในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นการจัดการศึกษาที่ต้องเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลกเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยให้ผู้เรียนมี ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน (สุทธิวรรณ ดันดิรจนาวงศ์, 2560, 2845) อีกทั้งในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำเป็นที่แต่ละประเทศต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศ เพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่ส่งสมานานท่ามกลาง สถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกัน ใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น สังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560, 1) ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เชื่อมโยงกับบทบาทและ อำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการมาเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินการ โดยมีกรอบแนวคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 คือ คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, ฉ)

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid - 19) ใน พ.ศ. 2562 – 2564 ได้รับการประกาศจากองค์การอนามัยโลก (WHO) ให้เป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of international Concern - PHEIC) โรค Covid – 19 แพร่ระบาดไปยังประเทศต่าง ๆ รวมทั้งในประเทศไทย จึงมีการดำเนินการและออกมาตรการต่างๆ เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อ มีแนวทางในการระงับการควบคุม การกักกันบุคคลในการเดินทาง ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน ไปจนถึงระดับจังหวัดและระดับประเทศ

จึงส่งผลกระทบเป็นวงกว้างรวมถึง การศึกษาอีกด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563, 135) อีกทั้งวิกฤต Covid – 19 ครั้งนี้ เป็นโอกาสสำคัญในการจัดการศึกษาตามวิถี New Normal ที่เป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดครั้งใหญ่ที่ต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยควรดำเนินการกระชับหลักสูตรปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ Covid – 19 และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้และสรรอย่างมีแผนที่เหมาะสมรวมถึงการยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนาเพื่อไม่ให้เด็กเสียโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ โดยเฉพาะความรู้ด้านภาษาและการคำนวณ การประเมินเป็นการประเมินเพื่อรับผิชอบและควรให้น้ำหนักการประเมินโอกาสทางการเรียนของเด็กมากกว่าการวัดความรู้ด้วยคะแนนสอบ สิ่งที่สำคัญคือ การเตรียมความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจของครูและนักเรียน ในการรับมือกับ New Normal ของการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนรู้ของเราทุกคน (พัชราภรณ์ ดวงชื่น, 2563, 794) การเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21รวมทั้งการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid - 19) ส่งผลให้การจัดการศึกษา การบริหารจัดการ ในสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ รวมทั้งการจัดการความรู้ขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและทันต่อเวลา เหมาะสมกับยุคสมัยทั้งบุคคล และองค์กรขนาดใหญ่

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นเส้นทางเดินไปสู่การปรับโฉมใหม่ของระบบการศึกษา โดยเฉพาะการสร้างรายวิชาออนไลน์ (course online) จะกลายเป็นจริงขึ้นมาอย่างรวดเร็ว สามารถใช้ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้มีอัจฉริยภาพในแต่ละสาขา สร้างรายวิชาเรียนรู้ด้วยการกระทำ (learn by doing course) ขึ้นได้ ซึ่งจะกลายเป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ผลจากรายวิชาออนไลน์ที่จะมีมากขึ้นห้องสมุดจะมีรายวิชาเหล่านี้มาแทนที่ บทบาทของครูจะเปลี่ยนไป ทำหน้าที่อื่นที่เทคโนโลยีไม่สามารถทำได้แทน เช่น สอนตัวต่อตัว ให้คำปรึกษาแนะแนว สอนการทำงานเป็นกลุ่ม สอนทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะทางสังคม เป็นต้น การประเมินผลจะเปลี่ยนจากคะแนนการทดสอบ (test scores) เป็นการประเมินเชิงคุณภาพของมนุษย์ (human qualities) (The Journal, 2000 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556, 99)

ในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning society) และยุคดิจิทัลในปัจจุบัน ความรู้ที่มีอยู่มากมายมหาศาล สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ง่ายบางเรื่องไม่ต้องซื้อหา ทำให้คนเราสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลา ความรู้ (Knowledge) เป็นประสบการณ์ของมนุษย์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เกิดจากการสะสมข้อมูลความรู้วิทยาการจากแหล่งความรู้ต่างๆโดยผ่านกระบวนการสะสมและประมวลความรู้จนตกผลึกเป็นองค์ความรู้เฉพาะบุคคลเช่นเดียวกัน (จริยา ปันท้วงกู, 2563, 291) หากความรู้ที่กล่าวมาไม่สามารถถ่ายทอดไปสู่องค์กร ระหว่างองค์กร หรือแม้แต่การจัดเก็บ การบริหารความรู้นั้นแล้ว ย่อมที่จะสร้างความเสียหายต่อองค์กรอย่างมาก ปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือองค์กรสูญเสียความรู้ไปกับบุคลากรที่ลาออกหรือเกษียณอายุราชการ แนวคิดที่มุ่งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้มากแต่เพียงอย่างเดียวจึงเปลี่ยนไป จะทำอย่างไรให้องค์กรได้เรียนรู้ไปด้วยกัน ดังนั้น จึงเกิดแนวคิด การจัดการความรู้ (Knowledge Management) คือ เครื่องมือที่ใช้ในการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย 4 ประการไปพร้อมๆ กัน ได้แก่ 1) บรรลุเป้าหมายของงาน 2) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน 3) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 4) บรรลุความเป็นชุมชน เป็นหมู่คณะ มีความเอื้ออาทรระหว่างกัน ในที่ทำงาน การจัดการความรู้เป็นกระบวนการที่ดำเนินการร่วมกันโดยผู้ปฏิบัติงานในองค์กรหรือหน่วยงานย่อยขององค์กร เพื่อสร้างและใช้ความรู้ในการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นกว่าเดิม (วิจารณ์ พานิช, 2549, 29) ดังนั้น เรื่องการจัดการความรู้จึงเป็นภัยแจ่มใสความสำเร็จขององค์กรในปัจจุบันเพื่อนำไปสู่การเป็นองค์กรที่สมรรถนะสูง

(High Performance Organization) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 11 กำหนดไว้ว่า ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว เหมาะกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน (ราชกิจจานุเบกษา, 2546, 4)

การจัดการความรู้ หรือ (Knowledge Management) หรือที่เรียกสั้นๆ ว่า KM นั้นได้เริ่มต้นเมื่อ 1994 Nanoka ได้เสนอทฤษฎีการสร้างความรู้ขององค์กร โดยเริ่มต้นจากเรียนรู้ระดับบุคคล และแพร่ขยายไปทั่วองค์กร โดยการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับการแยกประเภทความรู้ โดยมีแนวคิดว่าการบริหารจัดการความรู้มี 3 ขั้นตอนหลักได้แก่ การสร้างความรู้การจัดเก็บความรู้ และการถ่ายโอนความรู้ (เสกสรร บิวศิลป์ศักดิ์, 2564, 3) ถึงแม้ว่า การจัดการความรู้ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาไม่นานนัก แต่หน่วยงานองค์กรต่างๆเริ่มให้ความสนใจมากขึ้น เนื่องจากประสบปัญหาการสูญเสียองค์ความรู้สำคัญๆ ไปกับการลาออกหรือการเกษียณงานของบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ (จรรยา ปันพวงกูร, 2563, 289) การจัดการความรู้มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรเป็นอย่างมาก หากนำข้อมูลสารสนเทศมาพัฒนาการปฏิบัติงาน เมื่อบุคคลรู้จักสะสมแสวงหาความรู้ ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ นำความรู้ถ่ายทอดแก่เพื่อนร่วมงาน ใ้องค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นำความรู้ที่สั่งสมมาสร้างประโยชน์ จะทำให้องค์กรพัฒนาและสร้างความก้าวหน้าในอาชีพของตนเองอีกด้วย (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2553, 231 -232) การจัดการความรู้ในสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องทำในปัจจุบันนี้ เพราะอดีตที่ผ่านมาความรู้ในสถานศึกษามีมากมาย แต่ไม่ได้มีการจัดเก็บให้เป็นระบบ โดยเฉพาะความรู้ที่ฝังลึกในประสบการณ์และทักษะต่างๆ คือความรู้ที่ฝังลึก TK : Tacit Knowledge ความรู้ที่ฝังลึกในตัวคน คือ ประสบการณ์ ความสามารถ ทักษะในการทำงาน ทักษะการแก้ปัญหา เป็นความรู้ที่เป็นนามธรรม ถ้าเปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็งก็คือส่วนที่อยู่ใต้น้ำ ซึ่งมีอยู่ประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ ส่วนอีกประเภทของความรู้คือ ความรู้ที่ชัดเจน EK : Explicit Knowledge ความรู้ที่ชัดเจน คือความรู้ที่เป็นเอกสาร หนังสือตำรา ขั้นตอนปฏิบัติในการทำงาน ไฟล์ วิดีโอ ซึ่งเราสามารถอ่านหรือดูเพื่อทำความเข้าใจได้โดยง่าย เป็นความรู้ที่เป็นรูปธรรม ถ้าเทียบกับภูเขาน้ำแข็งก็คือบริเวณที่อยู่เหนือน้ำซึ่งมีประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ การจัดการความรู้จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนางาน ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร (วิภาดา เวชประสิทธิ์, 2563, 6-7) ดังนั้นองค์กรจึงต้องมีการเก็บรวบรวมประสบการณ์ ความรู้ และจัดการความรู้เหล่านี้ โดยมีการจัดการกับฐานความรู้ สามารถสะสมและรวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ เพื่อนำมาแบ่งปันกับสมาชิกในองค์กร เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ที่มีประโยชน์ และสอดคล้องกับบริบทของชุมชนอย่างแท้จริง เพื่อสร้างพลังอำนาจของชุมชนในการพึ่งตนเอง ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาเป็นประจำ คือ 1) ปัญหาการแบ่งปันความรู้ เช่น การส่งครูไปอบรม สัมมนา แต่พอหลังกลับมาแล้วเก็บความรู้ไว้คนเดียว หรืออาจจะรายงานให้ผู้บริหารทราบเท่านั้น แต่บุคลากรอื่นในสถานศึกษาที่ไม่ได้ไปอบรม สัมมนาจะไม่รู้เลยว่าได้อะไรกลับมา 2) ปัญหาการจัดเก็บความรู้ เช่น ไปสัมมนาหรืออบรมกลับมาไม่มีการเก็บบันทึกรายงานหรือเก็บสิ่งที่น่าสนใจไว้ในฐานข้อมูล ในเว็บไซต์ หากสถานศึกษาไม่มีนโยบายที่ชัดเจน ก็จะทำให้การส่งบุคลากรไปอบรม เข้าร่วมสัมมนา อาจจะลงทุนสูญเปล่า นอกจากนี้การจัดเก็บความรู้ของสถานศึกษามีการเก็บไว้หลายแห่ง ทั้งที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์และไม่ใช่อิเล็กทรอนิกส์กระจัดกระจาย เมื่อต้องการข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเร่งด่วน ต้องใช้เวลารวบรวมข้อมูลนาน 3) การประยุกต์ใช้ความรู้ ไม่นำความรู้ภายนอกมาปรับใช้ จึงทำให้สถานศึกษาไม่สามารถปรับเปลี่ยนตัวเองให้ทันตามสถานการณ์โลก

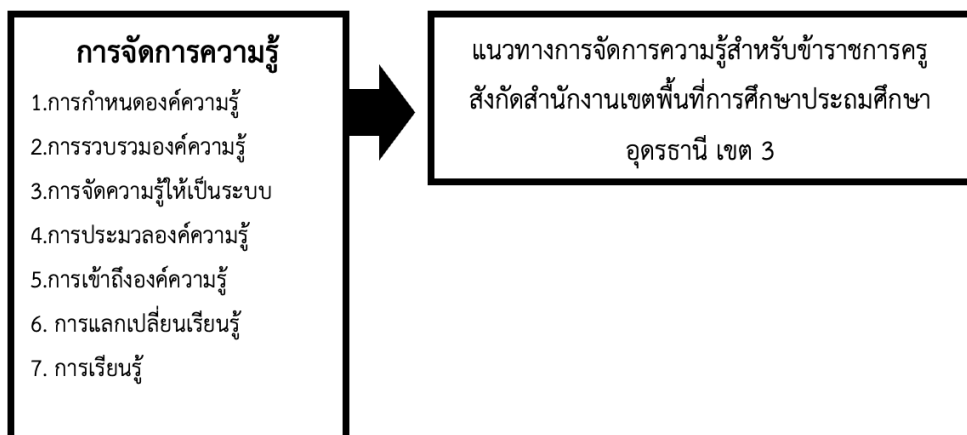
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้ดำเนินการรวบรวมและสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัด ประจำปีการศึกษา 2563 ตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยต้องจัดทำรายงานเสนอประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเสนอต่อสภามหาชน เพื่อสอดคล้องต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พบว่ามีปัญหาของผลการดำเนินงานดังนี้ 1) ปัจจัยทางการศึกษา ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้รับการอบรมไม่ทั่วถึงเนื่องจากมีครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้ามาใหม่ อีกทั้งช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid - 19) ใน พ.ศ. 2562 – 2564 ขาดช่วงการจัดอบรมเพิ่มพูนองค์ความรู้จากหน่วยงานต้นสังกัด และรวมไปถึงครูผู้รับผิดชอบในงานด้านต่างๆ เกษียณอายุราชการออกไปขาดการส่งต่อทางด้านองค์ความรู้และขาดความต่อเนื่อง ครูมีภาระงานมากจนไม่มีเวลา 2) ด้านกระบวนการทางการศึกษา ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการทำมาตรฐานการศึกษา การจัดเก็บเอกสารหลักฐานตามมาตรฐานและตัวชี้วัด การจัดเก็บเอกสารไม่เป็นระบบสารสนเทศ อีกทั้งสอดคล้องกับสภาพปัญหาของการรายงาน จากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เรื่องการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือ วPA ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเข้าใจและความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติงานรวมถึง ความเข้าใจถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานตำแหน่งอย่างไร จึงจำเป็นต้องมีการจัดการความรู้ เพื่อเป็นระบบระเบียบ ถือเป็นแบบแผนในการปฏิบัติงาน

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมา การจัดการความรู้จึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครู ทำให้ผู้วิจัยตระหนักและสนใจที่จะศึกษาปัญหาและนำเสนอแนวทางการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 และนำเสนอแนวทางการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครู ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย

1.1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นประชากรที่มีจำนวนสมาชิกจำกัดที่มีจำนวนนับได้แน่นอน (Finite Population) คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,917 คน จำนวนสถานศึกษา 203 โรงเรียน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัย คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำนวน 331 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของของเครจซี่และมอร์แกน R.V.Krejcie and D.W.Morgan จากตารางระบุจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่จะสุ่มเมื่อจำนวนประชากรตั้งแต่ประชากร 10 คนขึ้นไปจนถึง 1 แสนคน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, 43) และได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มุ่งศึกษาการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้พิจารณาตัวแปรการจัดการความรู้ โดยได้มาจากการสังเคราะห์งานวิจัย กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Process) โดยผู้วิจัยนำเสนอการจัดการความรู้ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1.การกำหนดองค์ความรู้ 2.การรวบรวมองค์ความรู้ 3.การจัดความรู้ให้เป็นระบบ 4.การประมวลองค์ความรู้ 5.การเข้าถึงองค์ความรู้ 6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 7. การเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 1 ฉบับ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็นมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็นมาก
- 3 หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็นปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็นน้อย
- 1 หมายถึง สภาพที่เป็นอยู่ และสภาพที่ควรจะเป็นน้อยที่สุด

จำนวน 1 ฉบับ มีรายละเอียดดังนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอนดังนี้ 1. การกำหนดองค์ความรู้ 2. การรวบรวมองค์ความรู้ 3. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ 4. การประมวลองค์ความรู้ 5. การเข้าถึงองค์ความรู้ 6. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 7. การเรียนรู้

4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.1 ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี แนวคิด หลักการ และงานวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการจัดการความรู้ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์เอกสาร (Documentary analysis) และสรุปประเด็นในการศึกษาการจัดการความรู้

4.2 ผู้วิจัยสร้างตารางสังเคราะห์กระบวนการจัดการความรู้ โดยแบ่งออกเป็นด้านดั่งนักวิชาการได้นำเสนอมาและสังเคราะห์องค์ประกอบตามคำนิยามความหมาย โดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวความคิด และสร้างนิยามศัพท์เฉพาะขึ้นมา เพื่อใช้ในการสร้างเครื่องมือ โดยศึกษาแนวคิดการจัดการความรู้ โดยได้องค์ประกอบ 7 ขั้นตอน

4.3 ผู้วิจัยศึกษารูปแบบของแบบสอบถาม และข้อคำถาม ทำการศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามจากตำราต่างๆ ศึกษาแบบสอบถามของนักวิชาการและนักวิจัยในเรื่องที่คล้ายกันศึกษาขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม โดยอาศัยแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ในการสร้างแบบสอบถาม

4.4 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างข้อคำถามแบบสอบถามฉบับร่าง ตามโครงสร้างของเนื้อหาและกรอบแนวความคิด ตามการแบ่งเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น ตอน จำนวน 3 ตอน โดยครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ การวัด และจัดพิมพ์เพื่อนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ

4.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่าง ที่สร้างขึ้นไปนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำและข้อเสนอแนะ และปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ

4.6 การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่าง ที่ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษามาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบให้แบบสอบถามมีความครอบคลุมถูกต้องตามนิยามของการจัดการความรู้ ตลอดจนให้มีข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไข ด้วยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence : IOC) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2555, 100) ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามคุณสมบัติ จำนวน 5 ท่าน ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์คะแนนในการตรวจสอบความตรง ดังนี้

- ให้คะแนน +1 เมื่อเห็นว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ
- ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ
- ให้คะแนน -1 เมื่อเห็นว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวัดตามนิยามศัพท์เฉพาะ

4.7 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไข โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.90 นำมาใช้มาเพื่อจะใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างแบบสอบถาม แล้วจึงนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม

4.8 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อพิจารณาความแจ่มชัดของข้อคำถามต่างๆ กับข้าราชการครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งเป็นข้าราชการครู จำนวน 30 คน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 แล้วนำผลมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งเสนอวิธีหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ($\alpha = \text{Coefficient}$) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, 117) โดยแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96

4.9 ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุง แก้ไข แล้วดำเนินการสร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.10 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ทั้งหมดที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้น นำมาตรวจสอบข้อมูลเพื่อความถูกต้อง และเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาในสังกัด

5.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีถึงผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

5.3 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานงบประมาณที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยกำหนดขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์

5.4 ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามไม่ครบตามจำนวนที่จัดส่งไป ผู้วิจัยจะโทรศัพท์ติดต่อ ประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษานั้นโดยตรง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) ตามรายละเอียด ดังนี้

6.1 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลผล (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, 103)

6.2 นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analysis) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุที่นำไปสู่การเกิดความต้องการจำเป็นนั้น ๆ เทคนิคการวิเคราะห์การประเมินความต้องการจำเป็นที่เป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายคือ $PNI_{Modified}$ คือ เป็นสูตรที่ปรับปรุงโดย นางลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช เป็นวิธีการหาผลต่างของ $(I - D)$ แล้วหารด้วยค่า D เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการ จำเป็นให้อยู่ในพิสัยช่วงที่ไม่กว้างมากเกินไปและให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบเมื่อใช้ระดับของสภาพที่เป็นอยู่เป็นฐานในการคำนวณค่าอัตราการพัฒนาเข้าสู่สภาพที่คาดหวังของกลุ่ม (สุวิมล ว่องวานิช, 2550, : 15-17) สูตร $PNI_{Modified} = (I-D)/D$

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการจำเป็นการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 สรุปผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าในภาพรวมค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน อยู่ระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.08$) ทุกด้าน ผลการจัดลำดับ

ความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ในภาพรวม พบว่า สภาพที่พึงประสงค์มีความต้องการอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน โดยมี ค่า $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.169 – 0.300 รายการความต้องการที่พบ มีค่า $PNI_{modified}$ สูงสุดลำดับ 1 คือ การ ประมวลองค์ความรู้ ลำดับที่ 2 คือ การเรียนรู้ ลำดับที่ 3 คือการเข้าถึงองค์ความรู้ ลำดับที่ 4 คือ การกำหนดองค์ ความรู้ ลำดับที่ 5 คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ลำดับที่ 6 คือ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ และลำดับที่ 7 คือ การ รวบรวมองค์ความรู้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและรายด้าน

องค์ประกอบการจัดการความรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.ด้านกำหนดองค์ความรู้	3.17	0.77	ปานกลาง	4.08	0.64	มาก
2.ด้านการรวบรวมองค์ความรู้	3.13	0.80	ปานกลาง	3.77	0.73	มาก
3.การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ	3.14	0.81	ปานกลาง	3.85	0.71	มาก
4.การประมวลองค์ความรู้	3.14	0.80	ปานกลาง	4.49	0.50	มาก
5.การเข้าถึงองค์ความรู้	3.14	0.81	ปานกลาง	4.08	0.57	มาก
6.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.15	0.80	ปานกลาง	3.92	0.63	มาก
7.การเรียนรู้	3.12	0.80	ปานกลาง	4.39	0.53	มาก
โดยรวม	3.14	0.79	ปานกลาง	4.08	0.61	มาก

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมและราย ด้าน พบว่าภาพรวมสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นราย ด้านพบว่าส่วนใหญ่สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลางและสภาพที่พึงประสงค์ในรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) และลำดับ ความต้องการจำเป็น

องค์ประกอบการจัดการความรู้	D ค่าเฉลี่ยสภาพ ปัจจุบัน	I ค่าเฉลี่ยสภาพ พึงประสงค์	PNI Modified	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1.ด้านการกำหนดองค์ความรู้	3.17	4.08	0.223	4
2.ด้านการรวบรวมองค์ความรู้	3.13	3.77	0.169	7
3.การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ	3.14	3.85	0.184	6
4.การประมวลองค์ความรู้	3.14	4.49	0.300	1
5.การเข้าถึงองค์ความรู้	3.14	4.08	0.230	3
6.การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.15	3.92	0.196	5
7.การเรียนรู้	3.12	4.39	0.289	2

จากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) และลำดับความต้องการจำเป็น พบว่าค่าความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.169 – 0.300 และพิจารณารายด้าน ด้านการประมวลองค์ความรู้มีค่าความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ อยู่ที่ 0.300 ลำดับความต้องการจำเป็นระดับที่ 1 ด้านการเรียนรู้ มีค่าความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ อยู่ที่ 0.289 ลำดับความต้องการจำเป็นระดับที่ 2 และ ด้านการเข้าถึงองค์ความรู้ มีค่าความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$ อยู่ที่ 0.230 ลำดับความต้องการจำเป็นระดับที่ 3

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการบริหารงานงบประมาณสู่ความสำเร็จของโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลตามกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

สภาพปัจจุบันของการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเกิดจากกระบวนการจัดการความรู้ เป็นกระบวนการที่จะช่วยให้องค์กรสามารถสร้างและจัดการความรู้ภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีเพียงบางกลุ่มที่ได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานโดยเข้าร่วมการอบรมประชุม สัมมนา ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อีกทั้งสถานศึกษาขาดการส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้จากการเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติและแผนดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ จำเป็นต้องใช้วิธีแสวงหาความรู้ อย่างหลากหลาย โดยสอดคล้องกับ สุชาติ หวังดี (2560) การจัดการความรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มศูนย์ภัทรบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด มีผลการจัดการความรู้ โดยรวมและและรายด้านอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะสถานศึกษามีการนำความรู้ที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายภายในสถานศึกษา มารวมจัดเก็บอย่างเป็นระบบให้สามารถคงอยู่กับสถานศึกษา อีกทั้งยังสามารถนำออกมาใช้ได้อย่างสะดวก รวมถึงสามารถทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติ โดยสอดคล้อง ธัญญรัตน์ เกื้อหนุน (2560) การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะสถานศึกษามีการดำเนินการจัดให้มีการอบรม ทั้งในและนอกสถานศึกษา มีการดำเนินการจัดการความรู้ให้เป็นระบบและสามารถเข้าถึงความรู้ของสถานศึกษาได้ทุกที่ ทุกเวลาโดยนำอิเล็กทรอนิกส์เข้ามามีส่วนร่วมช่วย โดยสอดคล้อง สุชาติ หวังดี (2560) การจัดการความรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มศูนย์ภัทรบุรพา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า การจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ด้านการประมวลองค์ความรู้ มีค่าความต้องการจำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนามากที่สุด และเหมือนพิจารณารายข้อย่อย พบว่า โรงเรียนมีการสนับสนุนที่บุคลากรทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนสามารถศึกษาและเข้าใจตรงกันง่ายต่อการศึกษา มีสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด ดังนั้นข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จึงควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ๆ ในการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ควรศึกษาการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ด้านการเรียนรู้ เพราะมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและเมื่อพิจารณารายชื่อย่อย พบว่าโรงเรียนมีการสนับสนุนให้ข้าราชการครูเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ใหม่ในการหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับรายชื่อย่อยอื่นๆ จึงเป็นด้านที่น่าสนใจเพื่อนำไปพัฒนาและทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการความรู้สำหรับข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *การจัดการเรียนรู้เรื่องโควิด – 19 คู่มือครูสำหรับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับโรค โควิด 19*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.unicef.org/thailand/media/4551/file/Teacher%E2%80%99s%25%20%20%202020manu>
- ธัญญารัตน์ เกื้อหนุน. (2560). *การพัฒนาแนวทางการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (2548). *การจัดการความรู้ จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด(มหาชน)
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2546). พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 (120) ตอนที่ 100 ก
- วิจารณ์ พานิช. (2549). *การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ
- วิภาดา เวชประสิทธิ์ (2563) *การจัดการความรู้ (Knowledge Management) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2564, จาก http://hsmi2.psu.ac.th/upload/forum/Phd_Wiphada_slide.pdf
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่คณะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธิ์
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564)*. กรุงเทพฯ: กองฯ
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2553). *คู่มือการทำแผนการจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: פריקหวานกราฟฟิค.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2553). *การจัดการความรู้*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์. (2560). ทิศทางการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21. *ฉบับภาษาไทย*
สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 10(2), 2843
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุชาติ หวังดี. (2560). *การจัดการความรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มศูนย์ภัทรบุรพาสังกัดสำนักงานเขต*
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เสกสรร บิวศิลป์ศักดิ์. (2564). *การจัดการความรู้สู่การบริหารองค์การที่เป็นเลิศ*. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2564,
จาก <https://jeal.snru.ac.th/Files/Article/649-ArticleTextFile-20191031162401.pdf>